

Δευτέρα 30 Ιανουαρίου 2017
Κέντρο Πολιτισμού «Ελληνικός Κόσμος»,
Ημέρα Μνήμης Ελλήνων Εβραίων Μαρτύρων και Ηρώων του Ολοκαυτώματος
Γνωρίζουμε; Θυμόμαστε; Διδασκόμαστε;

Αξιосέβαστοι όμηροι,
Μακαριότατε,
Αγαπητοί Αξιωματούχοι,
Κυρίες και Κύριοι,

Γνωρίζουμε; Θυμόμαστε; Διδασκόμαστε;
Τρία καίρια ερωτήματα, που έχουν απαντηθεί από καιρό.
Μετά από τόσες δεκαετίες καταγραφής των μαρτυριών των ανθρώπων που επέζησαν της τραγωδίας,
Με τη συγγραφή ανυπέρβλητων κειμένων,
Με κορυφαία ντοκιμαντέρ όπως το Shoah του Κλωντ Λανζμάν,
Μετά από τη δίκη του Άιχμαν στην Ιερουσαλήμ, «για να μάθουν τα έθνη όλου του κόσμου»,
Με τόσες, ιστορικές και επιστημονικές έρευνες και μελέτες, για τα γρανάζια της ναζιστικής μηχανής θανάτου, όπως αυτή του Σαούλ Φρίντλεντερ,
Μετά από την τεκμηριωμένη κατάρριψη των προσπαθειών των αναθεωρητών να διαστρεβλώσουν, να παραχαράξουν, να σπιλώσουν την Ιστορία των Στρατοπέδων του θανάτου,
Μετά από μια μακρά πορεία που κανονικά θα έπρεπε να μας είχε οδηγήσει και στη Γνώση, και στη Μνήμη και στη Διδαχή.
Κι όμως είμαστε σήμερα αντιμέτωποι με ερωτήματα που δυστυχώς τίθενται εκ νέου.
Γιατί αξιосέβαστοι όμηροι,
Κυρίες και κύριοι,
Σήμερα κάποιοι δεν γνωρίζουν, κάποιοι σαν να ξέχασαν και κάποιοι άλλοι σαν να μην διδάσκονται.
Και βρισκόμαστε εκ νέου μπροστά στην άγνοια, τη λήθη, την αμάθεια.
Την άνοδο του αντισημιτισμού, του ρατσισμού και του νεοναζισμού.
Με νέο περιτύλιγμα αλλά το ίδιο αποκρουστικό και επικίνδυνο περιεχόμενο.
Ένα περιεχόμενο που μας θέτει όλους προ των ευθυνών μας – ειδικά σε ό,τι αφορά εμάς που από τη θέση μας εκφέρουμε δημόσιο λόγο.
Εμείς που όπως όλοι και όλες έχουμε ευθύνη διαρκείας.
Ευθύνη διαρκείας για τον αγώνα κατά των ρατσιστικών και αντισημιτικών στερεοτύπων, κατά της κάθε είδους παραχάραξης και αμφισβήτησης.
Έναν αγώνα που οφείλει να βασίζεται στην Παιδεία.
Να βασίζεται στη μεταλαμπάδευση της Γνώσης και στη διατήρηση της Μνήμης.
Ένα αγώνα επίσης κατά της σιωπής.
Γιατί, πέρα από «αβάσταχτη», η σιωπή είναι και επικίνδυνη.
Και οφείλουμε να μην φοβόμαστε να αναλάβουμε, παντού και πάντα, την ευθύνη απέναντι στους αναθεωρητές και τους αρνητές, απέναντι σε όσους με σχέδιο υπονομεύουν αλλά και απέναντι σε εκείνους που απλά αγνοούν την Α-λήθεια του Ολοκαυτώματος.

Και ειδικά σήμερα, στους δύσκολους και σκοτεινούς καιρούς μας, που οι μάρτυρες των δεινών φεύγουν από τη ζωή.

«Μερικές φορές με ρωτούν αν γνωρίζω την ‘απάντηση στο Άουσβιτς’», γράφει στον πρόλογο της μαρτυρίας του «Νύχτα», ο Ελί Βιζέλ, που έφυγε από τη ζωή τον περασμένο Ιούλιο.

«Απαντώ ότι όχι μόνο δεν τη ξέρω, αλλά και ότι δεν ξέρω καν αν μια τραγωδία τέτοιας εμβέλειας έχει απάντηση. Εκείνο που γνωρίζω, συνεχίζει ο Βιζέλ, είναι ότι υπάρχει ‘απάντηση’ στην ευθύνη. Όταν μιλάμε για αυτή την περίοδο του κακού και του σκότους, που είναι τόσο κοντινή και τόσο μακρινή μαζί, η λέξη – κλειδί είναι ‘ευθύνη’».

Για αυτήν ακριβώς την ευθύνη μιλώ, κυρίες και κύριοι.

Την ευθύνη όλων μας.

Όλων των λαών, όλων των χωρών.

Γιατί το Ολοκαύτωμα αποτελεί μια μοναδική μαύρη κηλίδα στην Ιστορία που μας εγκαλεί και θα μας εγκαλεί για πάντα.

Θα μας εγκαλεί για το Ανείπωτο και το Αδιανόητο, που όμως έγινε πράξη, παρασύροντας στον θάνατο εκατομμύρια ψυχές, αμφισβητώντας τα θεμέλια της πίστης στον Θεό και τον Άνθρωπο.

Αμφισβητώντας τα θεμέλια του δυτικού πολιτισμού, προβάλλοντας τις ρωγμές του και σημαδεύοντας την ιστορία του 20ου αιώνα.

Εμείς όμως σήμερα έχουμε την ευθύνη, να μην επιτρέψουμε η ιστορία να ξαναγραφτεί από τους αρνητές του Ολοκαυτώματος.

Να μην επιτρέψουμε η Μνήμη να μετατραπεί σε απολίθωμα.

Να παραμείνει δρώσα, μπολιάζοντας όλους τους αρμούς της κοινωνίας μας, δημιουργώντας αντισώματα ηθικά και πνευματικά.

Αντισώματα στον αντισημιτισμό, την αδιαλλαξία, την απόρριψη του άλλου.

Αντισώματα στο να γίνει η παραχάραξη της ιστορίας η κανονικότητα του 21ου αιώνα.

Αντισώματα για να «κατοικεί μέσα μας ο άνθρωπος ως υπέρτατη αξία».

Κυρίες και κύριοι

Αγαπητοί όμηροι,

Το μεγάλο μας στοίχημα είναι, με άλλα λόγια, να κερδίσουμε τη μάχη της Ευθύνης για να διεκδικούμε τη νίκη στη μάχη της Μνήμης, της Γνώσης, της Διδαχής.

Μια μάχη που αφορά το «ζωτικό ζήτημα για τον ευρωπαϊκό πολιτισμό», όπως έχει χαρακτηρίσει το Ολοκαύτωμα ο νομπελίστας Ίμρε Κέρτες.

Μια μάχη που δεν αφορά έναν λαό ή μία χώρα.

Αλλά για όλες τις κοινωνίες που οφείλουν να στοχαστούν πάνω σε αυτό, τολμώντας να κοιτάξουν στον καθρέφτη.

Στον ίδιο καθρέφτη όπου πρέπει να κοιτάξει με προσοχή και υπομονή και η ελληνική κοινωνία.

Γιατί, κυρίες και κύριοι, η κοιτίδα της Δημοκρατίας, η χώρα της μαρτυρικής αντίστασης στους ναζί κατακτητές,

η χώρα της Βιάννου και του Διστόμου, είναι παράλληλα η χώρα που πάνω από το 80% των Ελλήνων Εβραίων έχασαν τη ζωή τους στα ναζιστικά στρατόπεδα.

Είναι η χώρα των 328 Δικαίων των Εθνών.

Είναι η χώρα, όπως συνέβη παντού, των πολλών που παρατηρούσαν χωρίς να παρεμβαίνουν, το δράμα του εβραίου γείτονα...

Είναι η χώρα, που όπως φανερώνουν και τα ευρήματα της έρευνας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, έχει πολύ δρόμο μπροστά της.

Δρόμο και Έργο απαιτητικό.

Έργο απαραίτητο.

Για να μην ξεχάσουμε ποτέ.

Όπως δεν ξέχασαν Μάρτυρες σαν τον Ελί Βιζέλ:

«Ποτέ δεν θα ξεχάσω εκείνες τις φλόγες που έκαψαν για πάντα την πίστη μου, Ποτέ δεν θα ξεχάσω τη σιωπή εκείνης της νύχτας, που μου στέρησε για πάντα την επιθυμία για ζωή. Ποτέ δεν θα ξεχάσω εκείνες τις στιγμές που σκότωσαν τον Θεό μου, την ψυχή μου και τα όνειρά μου, τα οποία πήραν την όψη της ερήμου. Ποτέ δεν θα τα ξεχάσω όλα αυτά, ακόμα κι αν με καταδίκαζαν να ζήσω όσους αιώνες ζει και ο Θεός. Ποτέ».

Κυρίες και κύριοι,

Παίρνουμε πλέον τη σκυτάλη της Μνήμης από τους Μάρτυρες, για να επιτελέσουμε το δικό μας Χρέος.

Για να διασφαλίσουμε ότι η Ιστορία δεν θα σταματήσει ποτέ ξανά.

Για να μετατρέψουμε τη Μνήμη του Ολοκαυτώματος, την κηλίδα του 20ου αιώνα, στον ηθικό κώδικα του 21ου αιώνα.

Για να διασφαλίσουμε ότι θα μάθουμε, ότι θα θυμόμαστε και ότι θα διδασκόμαστε.

Χωρίς ερωτηματικά.